

18 juni 2015

Angående förslag till Statens jordbruksverks föreskrifter allmänna råd om miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion och kompensationsstöd, ert dnr Dnr 4.1.16-12074/14

Ekologiska Lantbrukarna har tagit del av förslag till föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion och kompensationsstöd. Vi lämnar nedan våra synpunkter.

Generellt

Vi ser hur lantbrukare, på goda grunder, tvekar inför omläggning till ekologisk produktion. Grund för tvekan beror till stor del på osäkerhet kring nya och kommande regelverk. I vissa fall rör det sig om missförstånd eller otydlighet om vad som gäller och i de fall det beror på det uppmanar vi Jordbruksverket att informera på hemsidan och skicka ut ett ekobrev med besked och svar på många frågor.

Oklarheter kring vad föreskrifterna innebär i vissa avseenden framgår inte helt klart. Vi tar tillfället i akt att här förmedla frågor som uppdragats av lantbrukare och rådgivare i samband med SAM-ansökan:

- Mark som läggs om till eko kan inte ge underlag till djurersättning för fjäderfä under 2-årsperioden när den är i omställningsåtagande. Detta kan helt stoppa slaktkycklingar och nya ekohönsstall.
- Omläggning till eko med mark år 1 och mjölkkor till år två (vilket är den fungerande modellen sedan tidigare) innebär en risk att man inte får full ersättning för djur pga förskjutning i omlägningsprocessen.
- Mark som är certifierad och söker åtagande för omställning slipper inte kravet på förgröningsstöd.
- Vallar som bryts 2015 får inte vällersättning trots att de legat i 3 år eftersom Jordbruksverkets system bara klarar att börja räkna 2014.

Observera att ovanstående bara delvis går att hitta info om på Jordbruksverkets

hemsida utan informationen kommer från enskilda tjänstemän på Jordbruksverket.

Om man sätter kryss i fel ruta (t.ex. kryssat 5-årig ersättning men det skall vara 2-årigt eller tvärt om) så får länsstyrelsen inte korrigera detta utan då skall krysset tas bort. Då blir alltså lantbrukaren helt utan den ersättning som det innebär. Det var inte tydligt i årets SAM vad man skulle kryssa gällande detta. Är det en rimlig påföljd när tiden för nya regelverket och all information varit så knapp som i år?

Nedan svar angående regeln att lantbrukaren måste ansluta följa reglerna från 1 januari första året. Vad gäller för djurhållningen? Retroaktivt från 1 januari sköta djuren enligt ekologiska regelverket – med vilket foder? Det är svårt att hitta förklaring på Jordbruksverkets hemsida till vad som avses.

Kapitel 1 Gemensamma bestämmelser

Vad är definitionen av pro-rata bedömning? Vi är förvånade över att uttrycket finns kvar trots upprepade påpekande och förslag till annat uttryck i samband med tidigare samråd. Föreslår att uttrycket byts ut eller definieras vad det innebär.

§8 Åtagandeperioden anges börja 1 januari det år då ansökan om åtagande för ekologisk produktion gäller. Innebär det att omläggning av exempelvis ekologisk djurhållning inte är möjlig förrän år två då marken varit omlagd och gården har eget ekologiskt foder? Detta är en drastisk regelförändring i så fall.

19§ Innebär skrivningarna att man måste fullfölja åtaganden på all befintlig mark när man utökar? Detta är i så fall mycket skarp skrivning och bör ändras. Långa åtagandeperioder och osäkra arrendeförhållanden är ett viktigt skäl till varför man inte vågar lägga om till ekologisk produktion.

Kapitel 2 Skala för avdrag på grund av villkorsfel

3§ Bra att det tydliggörs att det kan föreligga särskilda fel som därmed verkar förmildrande vid bedömning av sanktion. Kan vara viktigt då en ekogröda inte går att skörda på grund av alltför mycket nederbörd.

Kapitel 3 Betesmarker och slätterängar

11§ punkt 3 och 13§ punkt 3

Vi förstår att man vill undvika att det som slås av gödslar marken. De år då djuren betar gödslar de marken. Vi anser skillnaden vara marginell och föreslår att maskiner som finfördelar växtmassan tillåts.

Kapitel 6 Vallodling

2§ Vi föreslår en mer generös gräns uppåt ”som mest 200 procent av åtagandet”. Alternativt att ingen gräns alls införs för varken minimi eller maximi areal av vall. Gränsproblem uppkommer när djurhållning ökas eller minskas respektive när

samarbete sker med grannar som innebär att vallen kan variera mycket i areal mellan år. Alltför detaljerade regler riskerar att till exempel minska intresset från spannmålgårdar att odla vall i sin växtföljd. Viktigt för ekologiska producenter.

3§ Vi föreslår att ändra tidigaste tidpunkt då man får bryta vallen till 15 juni. Det är inte möjligt att bryta vallen 31 juli och hinna förbereda (eventuellt gödsla, plöja, harva, plocka sten, harva och så) innan tiden för sådd av höstrapssådd är passerad. För en ekologisk producent därtill hinna bearbeta för att bekämpa ogräs (denna period av året som ofta är torr och därför ger bearbetning god effekt på rotogräs) är alltför kort om tid. Därför föreslår vi att det blir möjligt att bryta tidigast 15 juni om man planerar att så höstoljeväxter på skiftet. Det är högst angeläget att vi kan få tillräckliga arealer höstoljeväxter. Om vallen bryts senast 15 juni har vallskörd tagits före vallbrottet.

Kapitel 7 Skötsel av våtmarker och dammar

4§ Varför är det inte tillåtet att sätta ut fisk eller kräftdjur i damm eller våtmark? Det skulle kunna vara ytterligare en del i ett landsbygdsföretags verksamhet. Vad är argumentet?

Kapitel 8 Ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion

1§ Skrivningen gör det inte möjligt för producenter att ha ett åtagande för ekologisk djurhållning utan åtagande för ekologisk växtodling. Detta hindrar även samarbete mellan en ekologisk växtodlare och en ekologisk djurhållare utan egen areal. En sådan formulering som den föreslagna innebär att man bygger in stora begränsningar av framtida företagsamhet varför vi vill avråda från formuleringen. Den föreslagna formuleringen innebär att det inte är möjligt att komma in med mark i karens och få ersättning för djuren om de redan är ekologiska, däremot får du ersättning för dem om de är under omställning. Vi föreslår en ändring så att ersättning för djuren är möjligt oavsett om marken odlas i karens eller redan är ekologisk.

5§ Vi avråder bestämt att införa krav på att den som söker ska se till att information och handlingar från det godkända kontrollorganet lämnas till länsstyrelsen och Jordbruksverket inom begärd tid. Detta avser handlingar som inte idag sänds på detta sätt och det kommer i så fall att innebära ytterligare ett datum för lantbrukare att hålla reda på. Den typ av administrativt krångel platsar inte i ett arbete som skall präglas av förenkling.

8§ Varför skulle inte jordbruksgrödor få användas till energiproduktion? Då blir det alltså omöjligt för en producent att stoppa grödor från ekologisk mark i en biogasanläggning? Varför då? Om exempelvis en mjölkproduktion läggs ned för att byggnader och anläggningar är förbrukade eller att marknaden blir totalt omöjlig så kan den producenten inte ha kvar vallarna för att låta skörden gå till en biogasanläggning eller på annat sätt producera egen energi och få biogödsel till den övriga odling som inte går till gasproduktionen. Detta villkor sätter ekoproducenten i en framtida strykclass.

13§ Bra att ersättning även utgår de år då odlingen etableras eller förnygras.

14§ Bra att ersättningen även utgår de år då odlingen etableras eller förnygras.

Regler för djurhållning

16§ se kommentar vid 1§ kapitel 8.

Det verkar som att bara åkermark föreslås bli underlag till utbetalning av ersättning för ekologisk djurhållning. Detta kan på individuell nivå vara en allvarlig regelförändring som kan orsaka att flera väljer att kliva av ekologiska produktionen. Vi föreslår att nuvarande regler behålls så att även naturbetesmark är underlag till ersättning för ekologisk produktion (med 50 procent).

21§ I vissa samarbeten har man djuren gemensamt men delar upp dem årligen för att fördela djurersättningen utifrån samarbetets upplägg. Det fungerar lika bra att använda egna produktionsplatser men det blir mer administration för samarbetsparterna. Vi föreslår att detta även fortsättningsvis blir möjligt.

22§ Hur redovisas och beräknas suggor?

Tillägg angående ersättning för vall i kapitel 8 Ekologisk produktion

Vikten av att ersättning för vall finns med i den ekologiska produktionen för ekoproducenter utan djur har stor betydelse för utvecklingen av ekologisk produktion. För ekologiska producenter utan djur att ta i växtföljden ha vall möjliggör ekologisk produktion på gårdar, inte minst i intensiva lantbruksbygder. Att där öka inslaget av ekologisk produktion innebär ökad odling av vall som omväxlingsgröda, minskad användning av växtskyddsmedel, större variation av grödor bland annat. Vi förutsätter att det som skrivs om vallgrödor även omfattar vallgrödor på gårdar utan djur.

Med vänliga hälsningar,

Maria Dirke